

P6_TA-PROV(2004)0011

Situatie in Wit-Rusland

Resolutie van het Europees Parlement over de situatie in Wit-Rusland

Het Europees Parlement,

- onder verwijzing naar zijn eerdere resoluties over de situatie in Wit-Rusland,
- onder verwijzing, in het bijzonder, naar zijn resolutie van 24 oktober 1996 over de situatie in Wit-Rusland¹, waarin hij besloot dat er geen verdere stappen zullen worden ondernomen voor de ratificatie van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en Wit-Rusland totdat door de Wit-Russische autoriteiten duidelijke signalen zijn gegeven dat zij bereid zijn de fundamentele democratische en mensenrechten ten volle te eerbiedigen,
- onder verwijzing, in het bijzonder, naar zijn resolutie van 5 juli 2001 over Wit-Rusland², aangenomen aan de vooravond van de presidentsverkiezingen van 2001, en naar de verslagen van de parlementaire trojka (Parlementaire Vergadering van de OVSE, Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa en Europees Parlement) die werden uitgebracht na de parlementsverkiezingen van 2000 (30 januari 2001) en de presidentsverkiezingen van 2001 (4 oktober 2001),
- onder verwijzing, in het bijzonder, naar zijn resolutie van 11 februari 2003³ over de betrekkingen tussen de Europese Unie en Wit-Rusland: naar een toekomstig partnerschap,
- gelet op de verklaring van de OVSE op de Top van Istanboel van 1999⁴,
- gelet op de resoluties van de Raad van Europa over de situatie in Wit-Rusland en in het bijzonder naar diens resolutie van 28 april 2004⁵ over onder meer de vervolging van de pers in de Republiek Wit-Rusland,
- gelet op de recente verklaring van het hoofd van het OVSE-kantoor in Minsk die de gevangenisstraffen die zijn opgelegd aan twee leden van de Wit-Russische oppositie die ervan werden beschuldigd de president van Wit-Rusland te hebben belasterd, becritiseerd,
- gelet op de verklaring gedaan door het Nederlandse voorzitterschap op 30 juli 2004 namens de Europese Unie over de onaanvaardbare druk die door de Wit-Russische autoriteiten wordt uitgeoefend op de European Humanities University in Minsk⁶,
- gezien de mededeling van de Commissie van 11 mei 2004 over het Europese nabuurschapsbeleid (COM(2004)0373),

¹ PB C 347 van 18.11.1996, blz. 168.

² PB C 65 E van 14.3.2002, blz. 373.

³ PB C 43 E van 19.2.2004, blz. 60.

⁴ SUM.DOC/2/98 van 19 november 1999.

⁵ Resolutie van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa 1372 (2004).

⁶ 11835/1/04 REV 1.

- gelet op de resoluties van de VN-Commissie voor mensenrechten en haar besluit een speciale rapporteur voor Wit-Rusland te benoemen,
 - gelet op artikel 103, lid 4 van zijn Reglement,
- A. overwegende dat in Wit-Rusland op 17 oktober 2004 parlementsverkiezingen zullen worden gehouden,
 - B. overwegende dat president Loekasjenko heeft besloten dat er tegelijkertijd een referendum zal worden gehouden over de schrapping van een grondwetsartikel waarin de ambtstermijn van de president wordt beperkt tot maximaal twee opeenvolgende termijnen van vijf jaar,
 - C. overwegende dat de parlementaire trojka heeft vastgesteld dat noch de parlementsverkiezingen noch de presidentsverkiezingen in respectievelijk 2000 en 2001 vrij en eerlijk waren en dat zij vooraf werden gegaan door willekeurig optreden van de regering tegen de politieke oppositie, onafhankelijke media en organisaties van verkiezingswaarnemers,
 - D. overwegende dat de situatie in Wit-Rusland in plaats van verbeterd verder is verslechterd tot een toestand waarin mensenrechten met minachting worden geschonden, het parlement zijn wetgevende rechten zijn ontnomen en de president het bevel voert over de economie; overwegende dat deze schendingen onder meer opsluiting van leden van de democratische oppositie en het gebruik van andere vormen van onderdrukking tegen hen betreffen, alsook het ongedaan maken van de registratie van politieke partijen in de aanloop naar de verkiezingen, het lastigvallen en intimideren van oppositiekandidaten en het weren van vertegenwoordigers van oppositiepartijen bij stembureaus,
 - E. overwegende dat de EU de arrestatie van vooraanstaande leiders van de oppositie door de regering-Loekasjenko herhaaldelijk heeft veroordeeld en overwegende dat er geen vooruitgang is geboekt in een aantal onopgeloste zaken van verdwenen personen,
 - F. overwegende dat in de afgelopen paar jaar meer dan 50 democratische NGO's van verschillende niveaus en politieke richtingen, meer dan 20 onafhankelijke media-organisaties, diverse onderwijsinstellingen en diverse politieke partijen om "technische" redenen zijn gesloten, terwijl het in alle gevallen duidelijk was dat deze organisaties werden gestraft voor kritiek op de president en zijn beleid,
 - G. overwegende dat er in Wit-Rusland voortdurend politiek gemotiveerde arrestaties en processen tegen activisten van de democratische beweging en onafhankelijke journalisten plaatsvinden, alsmede uitzettingen van buitenlandse burgers; overwegende dat slechts enkele dagen geleden twee leden van de Wit-Russische oppositie, Valery Levonevski en Alexander Vasilyev, zijn veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf op beschuldiging van het belasteren van de president van Wit-Rusland,
 - H. uiterst bezorgd over het besluit van de Wit-Russische autoriteiten tot intrekking van de werkingsvergunning van de internationaal erkende European Humanities University in Minsk, die een opmerkelijk voorbeeld is van academische vrijheid en het nastreven van echte Europese waarden in onderwijs- en onderzoeksprogramma's, hetgeen zeer ernstige gevolgen heeft voor de academische toekomst van honderden studenten en docenten,
 - I. overwegende dat de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa op 28 mei 2004

een resolutie heeft aangenomen waarin het bewijs van betrokkenheid van hooggeplaatste staatsfunctionarissen bij de ontvoering van en de vermeende moord op vooraanstaande leden van de oppositie in 1999 wordt erkend,

- J. benadrukkend dat de politieke isolatie van Wit-Rusland steeds verder toeneemt en het land het enige Oost-Europese land is waarmee de EU nog geen partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten,
- K. benadrukkend dat Wit-Rusland onderdeel is van het Europese nabuurschapsbeleid maar momenteel vanwege de tekortschietende democratie en rechtsstaat in het land geen profijt trekt van het aanbod tot grotere samenwerking, ondanks de hoop van de Wit-Russische burgers op meer samenwerking met de Europese Unie,
 - 1. veroordeelt ten eerste de ongedifferentieerde aanvallen van het Wit-Russische regime op de media, journalisten, leden van de oppositie, mensenrechtenactivisten en ieder ander die tracht vrijelijk kritiek te uiten op de president en het regime, die tot uiting komen in willekeurige arrestaties, slechte behandeling van gevangenen, verdwijningen, politiek gemotiveerde vervolging en andere repressieve handelingen waaruit minachting blijkt voor de basisbeginselen van democratie en de rechtsstaat;
 - 2. roept de Wit-Russische autoriteiten ertoe op te waarborgen dat de parlementsverkiezingen van 17 oktober 2004 vrij, eerlijk, rechtvaardig, verantwoord en transparant zullen zijn, en ervoor te zorgen dat het aldus gekozen parlement zinnvolle rechten krijgt; verwerpt als volstrekt ondemocratisch de stappen die worden ondernomen om belangrijke democratische oppositiepartijen te elimineren, waaronder het illegaal verklaren van de Arbeiderspartij en de officiële "waarschuwing" voor het Nationaal Front van Wit-Rusland, hetgeen mogelijk de eerste stap is op weg naar zijn delegalisatie;
 - 3. roept de bevolking van Wit-Rusland ertoe op deel te nemen aan de aanstaande parlementsverkiezingen; dringt er bij het centrale verkiezingscomité met kracht op aan alle politieke bewegingen in het land gelijke toegang tot het comité en gelijke kansen voor het nomineren van kandidaten te geven; doet een beroep op de Wit-Russische regering om internationale waarnemers toe te staan de verkiezingen van nabij te volgen, teneinde te waarborgen dat deze op vrije en eerlijke wijze plaatsvinden; erkent het grote belang van deze verkiezingen voor het herstel van de democratie in Wit-Rusland en heropneming van Wit-Rusland in de internationale democratische gemeenschap;
 - 4. ziet in de pogingen van president Loekasjenko om zijn ambtstermijn per referendum te verlengen een verdere bevestiging van de autoritaire wijze waarop hij het land leidt; dringt er bij president Loekasjenko op aan de bepalingen van de grondwet van Wit-Rusland inzake de maximale ambtstermijn voor de president van de republiek te eerbiedigen en af te zien van het houden van een referendum over deze kwestie;
 - 5. roept de Wit-Russische autoriteiten ertoe op onmiddellijk een einde te maken aan het lastigvallen van alle onderwijsinstellingen in het land en de basisbeginselen van academische vrijheid, leerplanautonomie en tolerantie in het onderwijs te eerbiedigen;
 - 6. geeft uiting aan zijn diepste bezorgdheid over de sluiting van de European Humanities University, een goed gestructureerde academische instelling die zeer belangrijke culturele samenwerkingsactiviteiten met EU-landen tot stand heeft gebracht en gestalte geeft aan de beginselen van academische vrijheid en leerplanautonomie; uit dezelfde bezorgdheid over

de sluiting van de Jakub Kolas-school, de enige middelbare school waar alle lessen in de Wit-Russische taal werden gegeven;

7. roept de Wit-Russische autoriteiten ertoe op Valery Levonevski, Alexander Vasilyev, Mikhail Larinich en alle andere gedetineerde politieke tegenstanders van het regime onverwijld vrij te laten;
8. is ingenomen met het besluit van de VN-Commissie voor mensenrechten om een speciale rapporteur voor de situatie van de mensenrechten in Wit-Rusland te benoemen, alsook met de doelstelling een programma op te stellen met het oog op voorlichting over mensenrechten voor alle geledingen van de maatschappij;
9. roept de Wit-Russische autoriteiten ertoe op de vakbondsrechten te eerbiedigen, met name de vrijheid van vereniging, die is gewaarborgd in de door Wit-Rusland geratificeerde IAO-Conventionies;
10. benadrukt andermaal dat de verdere ontwikkeling van de betrekkingen van de EU met Wit-Rusland afhankelijk zullen blijven van de vooruitgang die wordt geboekt op weg naar democratisering en hervorming van het land;
11. verzoekt het voorzitterschap van de Raad druk uit te oefenen om de Wit-Russische autoriteiten ertoe te bewegen een delegatie van het Europees Parlement toe te staan de verkiezingen van 17 oktober 2004 van nabij te volgen, en de omstandigheden te creëren voor onafhankelijke waarneming;
12. dringt er bij de Commissie op aan de huidige spontane "mens tot mens" uitwisselingsprogramma's tussen Wit-Russische gemeenschappen van Tsjernobyl-kinderen en enkele gemeenten uit EU-lidstaten maximaal te benutten; verzoekt in verband hiermee om het opzetten van een ad hoc-kader om Wit-Russische gemeenten die de democratische waarden echt onderschrijven, te ondersteunen;
13. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de parlementen en regeringen van de lidstaten, de regering en het parlement van Wit-Rusland, de Parlementaire Vergadering van de OVSE en de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa.